

§ 108**Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor**

Dnr KF 78/05

Sammanfattning

Socialförvaltningen har utarbetat en handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor. Handlingsplanen behandlas i kommunstyrelsen 2008-12-04 och remitterades till socialnämnden för inarbetande av inkomna synpunkter.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens beslut den 4 december 2008, § 313.
Socialnämndens beslut den 17 februari 2009, § 31, jämte
"Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor".
Kommunkontorets tjänsteskrivelse den 20 mars 2009.

Yrkanden

Carolina Nordbeck (fp) yrkar att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunkontorets förslag.

Anders Almgren (s), Anders Ebbesson (mp) och Mats Olsson (v) yrkar att kommunstyrelsen beslutar återremittera förslaget till handlingsplan till socialnämnden med uppmaning att inarbeta de synpunkter som framgår av bilaga till protokollet, protbil. § 108/01.

Carolina Nordbeck (fp) yrkar avslag på yrkandet om återremiss.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på yrkandet om återremiss mot avslag på detsamma och finner att kommunstyrelsen beslutar att avslå yrkandet.

Kommunstyrelsen beslutar därefter i enlighet med Carolina Nordbecks (fp) förslag.

Kommunstyrelsens beslut

att föreslå kommunfullmäktige besluta

att anta "Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor".

Reservationer

Anders Almgren (s), Mohsen Abtin (s), Mattias Olsson (s), Margareta Kristensson (s), Mats Olsson (v) och Anders Ebbesson (mp) reserverar sig mot kommunstyrelsens beslut.

Följande skriftliga reservationer inges: Protbil. § 108/02 och § 108/03.

✓ Beslut expedieras till:
Kommunfullmäktige
Akten

YRKANDE

**Kommunstyrelsens sammanträde
090402**

Ärende 8

Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor

För att fylla sitt syfte måste förslaget till handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor utvecklas vidare. Vad gäller vision, mål och praktiska åtgärder måste det förebyggande arbetet betonas och utvecklas. Förslaget liknar mer ett policydokument än en konkret handlingsplan.

Handlingsplanen behöver även förbättras vad gäller mål och åtgärder med anledning av sambanden mellan våld och alkohol samt andra droger. Avsnitten om hedersrelaterat våld och våld mot invandrarkvinnor behöver omarbetas. Handlingsplanen fastslår på tveksamma grunder att "hedersrelaterat våld är tradition inom vissa grupper", utan att föreslå kraftfulla åtgärder. I detta avseende bidrar förslaget till handlingsplan snarare till att förstärka problematiken, än att bidra med lösningar.

Reservation KS 2 april ärende 8 - Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor

Miljöpartiet i Lund har inte tänkt "uppfinna hjulet", när det gäller de krav som vi anser bör ställas på handlingsplan för våldsutsatta kvinnor i Lunds kommun. Vi har dels tittat på hur andra kommuner har resonerat i denna fråga, dels på de rekommendationer som kommer från bl.a. Länsstyrelsen, Socialstyrelsen och Amnesty vid upprättande av handlingsplaner inom detta område.

Socialstyrelsen och länsstyrelsen menar att handlingsplan för våldsutsatta kvinnor bör vara förankrad och välkänd bland kommunpolitiker och personal. Det bör också, anser man, finnas resurser för att göra det som man enligt planen skall göra. Man poängterar också vikten av att planerna omfattar hela kommunens verksamhet och att de utgår från en analys av våldets omfattning i kommunen. Amnesty anser att handlingsplanerna måste ha relevans för att användas i det konkreta arbetet och de måste utvärderas. De måste innehålla tydliga mål, identifiera brister och ange relevanta åtgärder och utvecklingsområden. Vidare bör strategier för samarbete mellan myndigheter och organisationer ingå, samt hur ett adekvat skydd för utsatta kvinnor ska garanteras. Amnesty framhåller vikten av att en handlingsplan baseras på kartläggningar av omfattningen av mäns våld mot kvinnor i den egna kommunen. (Källa: Att ta ansvar för sina insatser, "Utredningen om socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor (S 2005:04), (SOU 2006:65).

Det förslag till handlingsplan som presenteras av alliansen är ett sjuttonsidigt dokument som innehåller åtta sidor handlingsplan där få konkreta förslag till åtgärder presenteras. Handlingsplanen innehåller mål och övergripande policy för kommunen. Det framgår inte av handlingsplan vad man vill uppnå, vad som ska göras, inom vilka tidsramar eller vilka resurser som krävs.

Miljöpartiet konstaterar med en tillbakablick på de senaste tre åren att de borgerliga partiernas skattesänkningar och som en konsekvens av dessa, budgetmässiga besparingar bl.a. inom Socialförvaltningen, har drabbat mer eller mindre alla dess verksamheter och därmed också de individer som vänder sig till dessa verksamheter för att få stöd eller hjälp av någon form. Arbetet i Lund med våldsutsatta kvinnor är ett lågprioriterat område inom socialtjänsten. I "Lunds kommun handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor" sidan 11, näst sista stycket framgår följande. "Det finns idag ett fungerande stödjande och behandlande arbete. Det som saknas är dock samordning för att säkerställa att kvinnan i det akuta skedet tas emot och stöds i de praktiska göromål som uppstår samt kan tas emot i olika former av skyddade boenden".

Miljöpartiet konstaterar mot bakgrund av tillgänglig information från Kriscentrum för kvinnor, Kvinnojouren, m.fl. att det idag inte finns ett fungerande och stödjande arbete i Lunds kommun. Köerna är långa till Kriscentrum för kvinnor och Kvinnojouren har inte möjlighet att ta hand om

alla de kvinnor och barn som söker skydd där. Socialförvaltningen har därutöver ett mer eller mindre permanent underskott på lägenheter i eget regi att erbjuda dessa kvinnor och barn. Behov av samordning har påpekats av miljöpartiet för de borgerliga politikerna ett flertal gånger under de senaste tre åren, utan att de resursmässigt har gjort något för att lösa denna fråga.

De besparingar som har drabbat Socialförvaltningen har inneburit att man har fått dra ner på personal, eller att förvaltningen inte har haft möjlighet att anställa nödvändig personal, i det här fallet en samordnare. Mot bakgrund av ovanstående är det relevant att fråga sig hur stora de budgetmässiga besparingarna faktiskt är för Lunds kommun vid det förfaringssätt som ovan exemplifierats. Det är också relevant att fråga de borgerliga politikerna, som har deltagit i framtagande av denna handlingsplan, om det finns något som fungerar tillfredsställande avseende de insatser som idag finns för våldsutsatta kvinnor i Lunds kommun, och i så fall vad?

Då miljöpartiets reservation riskerar att bli längre än den handlingsplan som de borgerliga politikerna i Lunds kommun tillskapat, nöjer vi oss med ovanstående synpunkter samt hänvisar till vår reservation i Socialnämnden 2008-06-13 och till vår motivering där till yrkande om återremiss.

Miljöpartiet vill att "Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor" via ett återremissförfarande arbetas om och konkretiseras när det gäller vad man vill uppnå, vad som ska göras, inom vilka tidsramar eller vilka resurser som krävs.

Anders Ebbesson (mp)
ledamot

Yngve Petersson (mp)
ersättare

Bilaga:

Reservation av den 13 juni 2008 i ärende "Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor"

RESERVATION

SOCIALDEMOKRATERNA
Kommunstyrelsens sammanträde 090402

Ärende 8

Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor

Förslaget till handlingsplan har så stora uppenbara brister att den omöjliga kan accepteras. Vi anser inte att handlingsplanen, med dess nuvarande utformning, motsvarar sitt verkliga syfte. Den ger inte den nödvändiga konkreta handledning för berörda personer och förvaltningar som man bör kunna förvänta sig av en kommunal handlingsplan.

För det första brister ambitionerna i handlingsplanen vad gäller det förebyggande arbetet. Istället är den ensidigt inriktad på åtgärder när misshandeln, som de facto är den juridiska definitionen av detta brott, redan har inträffat. En handlingsplan som är tänkt att omfatta alla berörda parter måste självklart innehålla förslag på åtgärder som motverkar själva förekomsten av våld mot kvinnor.

För det andra saknar vi en analys av sambandet mellan alkohol och våld mot kvinnor. Vi vet att det ofta förekommer alkohol i samband med våld och att åtgärder bör vidtas. När tillgången till alkohol i samhället ökar, exempelvis när Systembolaget utökade sina öppettider till att omfatta även lördagar, så ökar också våldet mot kvinnor.

För det tredje anser vi att avsnittet om hedersrelaterat våld i allt väsentligt måste skrivas om. I texten påstås det att "*Hedersrelaterat våld är tradition inom vissa grupper*" något som inte beläggs mer ingående. Vi tycker att formuleringen kan uppfattas både som kränkande och diskriminerande och att den därför måste tas bort. Istället bör åtgärder föreslås som bryter den risk för isolering och utsatthet som kan drabba inte minst kvinnor utan tillräcklig förankring i det svenska samhället.

Vårt förslag till beslut var därför att återremittera förslaget till handlingsplan för att inarbeta ovanstående synpunkter. Men hänvisning till ovanstående reserverar vi oss till förmån för vårt eget yrkande.

Anders Almgren

Mattias Olsson

Margareta Kristensson

Mohsen Abtin

LUND

Kommunkontoret, Kansliet

Lena Siverhag

046-35 69 52

e-post: lena.siverhag@lund.se

KOMMUNFULLMÄKTIGE LUND	
2009-03-23	
Diarienumr KF 78/05	Diarietplanbeteckn. 09

Tjänsteskrivelse

2009-03-20

Kommunstyrelsen

"Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor"

Dnr KF 78/2005

Sammanfattning

Socialförvaltningen har utarbetat en handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor. Handlingsplanen behandlades i kommunstyrelsen 2008-12-04 och remitterades till socialnämnden för inarbetande av inkomna synpunkter.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens beslut 2008-12-04, § 313

"Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor", Socialnämndens beslut 2009-02-17, § 31

Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2009-03-20

Ärende

Socialförvaltningen har utarbetat en handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor. Handlingsplanen ska gälla 2008-2010 och fortlöpande utvärderas och revideras

Handlingsplanens målsättning är att:

- Kvinnor ska inte utsättas för hot, våld, förtryck eller kränkning
- Barn ska inte bevittna våld av eller mot närstående
- Män ska inte utöva våld, hot eller kränkningar gentemot kvinnor.

När handlingsplanen återremitterades av kommunstyrelsen framhölls att framkomna synpunkter skulle arbetas in i planen. I socialnämndens beslut 2008-06-11 antogs handlingsplanen med ändringar enligt yrkanden från (m) och (kd).

Kommunkontorets kommentar

Vid omarbetandet av handlingsplanen har de tillägg som gjordes i socialnämndens beslut såväl som de flesta av remissinstansernas synpunkter beaktats och arbetats in i den reviderade handlingsplanen.

Följande kompletteringar, ändringar och justeringar vill kontoret särskilt peka på.

Planen har försetts med en innehållsförteckning.

Avsnittet "Bakgrund" har strukturerats om och de delar av texten som hör till de olika avsnitten har flyttats ur själva planen. Samtidigt har delar av den inledande texten arbetats in i planen och exempelvis har avsnittet om lagstiftning omarbetats och förtydligats. Även avsnittet "Andra styrdokument" har kompletterats och förtydligats med en uppdelning på nationell, regional och lokal nivå, "Insatser inom Lunds kommun". Avsnittet om uppföljning och utvärdering har placerats sist i planen.

Vision och Mål har omformulerats i enlighet med socialnämndens beslut 2008-06-11. I avsnittet "Kvinnor som utsätts eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld" har exemplifieringen med angivande av länder utgått. Vissa avsnitt, bl a "Utbildning" har kompletterats med aktörer.

Barnkonsekvensanalys

Barns och ungas bästa har beaktats vid ärendets beredning.

Kommunkontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar föreslå kommunfullmäktige

att anta "Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor".

Jan-Inge Ahlfridh
Kommundirektör

Björn Gruning
Kanslichef

Sammanträdesdag
2009-02-17

KOMMUNFULLMÄKTIGE LUND	
2009-02-25	
Diarienummer KF 7865	Diarienummer 09

§ 31

Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor

Dnr SO 2006/469.

Sammanfattning

Vid kommunstyrelsen sammanträde den 14 augusti 2008 remitterades Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor till berörda nämnder för yttrande. Efter att remissyttrande inkommit till kommunkontoret beslutade kommunstyrelsen den 4 december att remittera handlingsplanen till socialnämnden för att inarbeta inkomna synpunkter.

Beslutsunderlag

Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor 2008-2010.

Yrkanden

Gertie Elsässer (FP) yrkar att tillägg görs med *senast en månad efter beslut fattats i första punkten under åtgärder i Uppföljning och utvärdering.*

Agneta Lindskog (KD) yrkar att tillägg görs med *Könsrelaterat våld mot kvinnor i första stycket i Lunds kommuns handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor 2008-2010. s 10 samt att under Mål, femte punkten s 10 tillfoga socialnämnd.*

Socialnämnden beslutar

att anta förslaget till Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor 2008-2010 med de yrkade tilläggen, och översända planen till kommunfullmäktige.

Reservationer

Eleni Rezaei (S), Erland Stensson (V) och Martin Stensson (DV) reserverar sig skriftligen mot beslutet. Bilaga 4

Beslut expedieras till:
Kommunfullmäktige
Akten

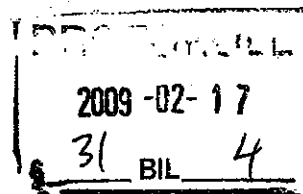
ordförande

justerande

utdragsbestyrkande

[Handwritten signatures]

[Handwritten signature]

Reservation i ärendet handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor

Det nya förslaget till handlingsplan har redaktionellt förbättrats och har innehållsmässigt tillförts en del. Vår grundläggande kritik mot förslaget i juni 2008 har dock inte förändrats nämligen att även det nya förslaget snarast är ett Policydokument. Vi hävdar fortfarande att det Lund kommun behöver är en kraftfull och konkret handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor. Se vår reservation från 08061.

Vi avvisar därför även den nya omarbetade förslaget till handlingsplan och reserverar oss mot beslutet.

Vi tycker dessutom att det är ytterst märkligt att politiker deltar i beredning av ett ärende. I detta fall var det en politiker från majoriteten som var med i beredningen av handlingsplanen tillsammans med tjänstemännen. Allt detta utan att nämnden informerades. Om nämnden hade fått besluta en sådan gång av ärendet hade det varit på sin plats med en politisk företrädare från både majoriteten och oppositionen.

Med tanke på den precis antagna delegationsplanen, där tjänstemännen har utökad delegation så är det märkligt att ordföranden tycker att det är helt i sin ordning att ha en sådan ärendegång.

Eleni Rezaii

Erland Stensson

Martin Stensson

Socialdemokraterna

Vänsterpartiet

Demokratisk vänster

Lund den 17 februari 2009

Plats och tid: Socialförvaltningens sessionssal, Bangatan 10 A,
kl 16.30 – 20.00

Ledamöter
Göran Wallén (M) ordförande
Agneta Lindskog (KD)
Erland Stensson (V)
Blanka Rutberg (M) ersätter Cecilia Karlsson (M)
Gertie Elsässer (FP)
Maria Bengtsson (FP) ersätter Sonja Lindlöf (FP)
Karin Nilsson (C)
Eleni Rezaii (S)
Agnes Petersson (S) ersätter Inga-Lisa Ekdahl (S)
Preben Widerberg (S)
Martin Stensson (DV) ersätter Anna Baumann (MP)
Ersättare: Sara Lilja (M)
Edith Escobar (M)
Mattias Horrdin (C)
Allan Jackson (S)
Britt-Marie Lundqvist (S)

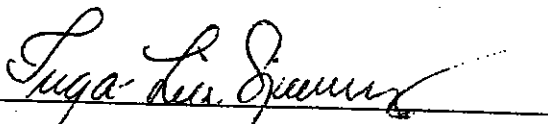
Övriga närvarande: Inga-Lill Sjunnesson socialdirektör, sekreterare
Annika Pettersson verksamhetschef arbete och försörjning
Inger Fröman verksamhetschef barn och förälder
Agneta Book Lökvist ekonom/controller
Karin Säfström enhetschef vuxenstöd och psykiatri
Staffan Persson enhetschef barn och förälder

Justerande: Erland Stensson (V)

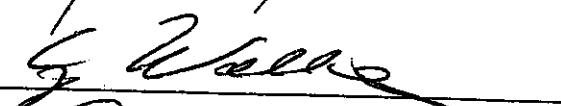
Tid och plats för justering: socialförvaltningens sessionssal, måndagen den 23 februari 2009
kl 16.30

Paragrafer: 26-51

Underskrifter: sekreterare

ordförande

justerande

Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor

2008 - 2010

Socialförvaltningen

Bakgrund	2
Allmän inledning.....	2
Lagstiftning	2
Andra styrdokument.....	3
Insatser inom Lunds kommun	8
Lunds kommun handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor 2008 -2010.	10
Vision, mål och strategier.....	10
Insatsområden.....	11
<i>Kartläggning – mätningar</i>	11
<i>Skydd och stöd till våldsutsatta kvinnor</i>	11
<i>LHBT-kvinnor</i>	12
<i>Kvinnor som utsätts eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld</i>	12
<i>Äldre kvinnor och kvinnor med funktionshinder</i>	13
<i>Kvinnor med missbruksproblematik</i>	14
<i>Kvinnor med invandrarbakgrund</i>	14
<i>Hjälp och stöd till barn som bevittnat våld av eller mot närstående</i>	15
<i>Stöd och behandling till våldsutövande män</i>	15
<i>Förebyggande arbete med fysisk miljö</i>	16
<i>Utbildning</i>	16
<i>Information</i>	17
<i>Uppföljning och utvärdering</i>	17

Bakgrund

Allmän inledning

Hot, våld, förtryck eller kränkningar mot kvinnor och barn måste angripas på bred front eftersom det inte kan förklaras eller hanteras på samma sätt som annan våldsbrottslighet. Regeringen har därför i sin kvinnofridsproposition från november 2007 gjort en samtidig satsning på lagstiftning och gemensamma krav till statliga myndigheter om förebyggande insatser, åtgärdsprogram och samverkan mellan olika myndigheter. På samma sätt måste ett arbete med frågan på ett kommunalt plan ske i bred samverkan mellan kommunens olika förvaltningar och verksamheter och med externa samarbetspartners i form av myndigheter och frivilligorganisationer.

Lagstiftning

Enligt kommunallagen (1991:900) skall kommuner och landsting behandla alla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

I socialtjänstlagen (2001: 453) andra kapitel slås det fast att kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och hjälp de behöver. I lagens 5 kap 11 § står det att läsa:

”Till socialnämndens arbetsuppgifter hör att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp.

Socialnämnden skall särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.

Socialnämnden skall också särskilt beakta att barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna är offer för brott och kan vara i behov av stöd och hjälp.”
Barnens ställning förstärktes ytterligare 1 juli 2006 då barn som har bevittnat våld betraktas som brottsoffer även i Brottsbalken och kan tilldömas skadestånd.

1998 skärptes lagstiftningen gällande våld mot kvinnor och nya bestämmelser kring grov fridskränkning och kvinnofridskränkning infördes.

Skyddet för kvinnan och kvinnans rättigheter regleras i brottsbalken (1962:700). Lagen omfattar både det våld där våldet utförs av en okänd utomstående person och där våldet utövas av en närstående. I det fjärde kapitlet skriver lagstiftaren att ”den som begår brottsliga gärningar enligt 3, 4 eller 6 kap. mot en närstående eller tidigare närstående person, döms, om var och en av gärningarna utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet och gärningarna varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla, för grov fridskränkning.” Vidare konstaterar lagstiftaren att om gärningarna begåtts av en man mot en kvinna som han är gift med, har varit gift med eller som han bor eller har bott tillsammans med under äktenskapsliknande förhållanden, så skall han i stället dömas till grov kvinnofridskränkning.

Sedan 1982 är kvinnomisshandel ett brott som faller under allmänt åtal, åklagare har således möjlighet att ingripa även om kvinnan inte anmält brottet.

Skyddet för barn och barns rättigheter regleras bland annat i föräldrabalken (1949:381). Enligt 6 kap. 1 § har barn rätt till trygghet och de skall behandlas med aktning för sin person och sin egenart och får inte utsättas för kroppslig bestraffning eller kränkande benhandling.

1 april 2006 trädde "Lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever" i kraft. Lagen syftar till att alla barn och elever skall kunna känna trygghet i skolan och att inget barn eller elev skall diskrimineras på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Enligt lagen har skolan ett särskilt ansvar för att utreda och förhindra fortsatt kränkning när en elev utsätts för trakasserier. Elever som diskrimineras av skolans personal kan ha rätt till skadestånd.

Skyddet för barn finns också i barnkonventionens nittionde artikel där konventionsstaterna skrivit under på att barnet skall skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, innefattande sexuella övergrepp.

Våld mot kvinnor är ett komplext problem och många olika lagutrymmen kan vara aktuella. Det kan röra sig om brott i form av våld, hot, kränkning, våldtäkt eller köp av sexuella tjänster, överträdelse av besöksförbud eller könsdiskriminering.

Andra styrdokument

Internationellt arbete

Arbete med fokus på mäns våld mot kvinnor sker inom både FN och EU. FN antog 1993 Deklarationen om avskaffande av våld mot kvinnor. Under 1995 antogs en handlingsplan för jämställdhet, en förstärkning av den tidigare antagna deklARATIONEN. I deklARATIONEN slår man fast att mäns våld mot kvinnor är ett samhällsproblem och att våldet är en kränkning av kvinnors rättigheter och grundläggande friheter.

FN: s definition av våld mot kvinnor (Deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor 1993)
Varje könsrelaterad våldshandling som resulterar i fysisk, sexuell eller psykisk skada eller lidande för kvinnor, samt hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande, vare sig det sker i det offentliga eller privata livet.

Nationellt arbete

Under 1993 tillsatte den dåvarande regeringen en kommission som skulle se över frågor som rörde mäns våld mot kvinnor. Arbetet resulterade i slutbetänkandet Kvinnofrid som i sin tur låg till grund för regeringens Kvinnofridsproposition som antogs 1998. därefter följde ett omfattande reformarbete, kallat Kvinnofridsreformen, med ett åtgärdsprogram och med skärpt lagstiftning inom området.

År 2006 gav Sveriges kommuner och landsting ut kunskapsöversikten "Mäns våld mot kvinnor i nära relationer". Med utgångspunkter att mäns våld mot kvinnor i nära relationer är ett allvarligt samhällsproblem och ett hot mot kvinnors och barns hälsa, välbefinnande och liv ville Sveriges kommuner och landsting verka för att det utvecklas framgångsrika modeller för att förhindra hot och våld mot kvinnor och barn. Vidare ville förbundet främja samverkan mellan berörda instanser för att hitta bra lösningar för utsatta kvinnor. Det förslogs att skriften

skulle användas som en kunskapsbank och ett verktyg som kan inspirera och vägledare fortsatt arbete.

I november 2007 presenterade den svenska regeringen en handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. I handlingsplanen redogör regeringen för hur man anser att våldet skall bekämpas. Utgångspunkten har varit att arbeta myndighetsövergripande. Man definierar sex insatsområden:

- Ökat skydd och stöd till de våldsutsatta
- Stärkt förebyggande arbete
- Stärkt kvalitet och effektivitet i rättsväsendet
- Utveckling av insatser riktade till våldsutövare
- Ökad samverkan
- Ökade kunskaper

Utifrån de sex insatsområdena tar regeringen upp 56 åtgärder som skall utvecklas och preciseras efter hand.

Regionalt arbete

Länsstyrelsen i Skåne län har under 2007 skapat en övergripande handlingsplan för arbete mot våld i nära relationer. Syftet med handlingsplanen är att samordna de projekt som gäller våld i nära relationer. Handlingsplanens syfte är vidare att bygga upp långvariga strukturer för samverkan inom länet, att arbetet bedrivs inom fastställda insatsområden och verksamheter och att varje insatsområde har formulerade mål och kontinuerlig uppföljning. Visionen för arbetet med våld i nära relationer är att det i framtiden inte existerar. Länsstyrelsen har identifierat sex insatsområden för samverkan:

- Långsiktiga kunskaps- och utbildningsinsatser
- Insatser för attitydpåverkan och opinionsbildning
- Insatser för handlingsberedskap i den akuta fasen
- Skyddat boende
- Långsiktiga stödjande insatser
- Samverkan och informationsspridning

Man har vidare identifierat nio verksamheter som berörs av en sådan samverkan:

- Statliga myndigheter och regionala organ
- Socialtjänsten
- Skolan
- Polisen
- Åklagare och domstolsväsendet
- Frivilligorganisationer och trossamfund
- Skyddade boenden
- Hälso- och sjukvård
- Nationella och internationella verksamheter

Nationella och regionala myndighetsuppdrag

- Socialstyrelsen har i uppdrag att utreda och analysera förutsättningarna för ett system för utredningar avseende kvinnor som avlidit med anledning av brott i nära relationer

samt en analys av på vilket sätt samhällets skyddsnät brustit. Detta kan leda till slutsatser kring vilka förbättringar som är nödvändiga.

- Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (IMS) vid socialstyrelsen har i uppdrag att identifiera och kvalitetssäkra bedömningsinstrument som kan användas i socialtjänstens arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. Syftet med detta är att skapa ett nationellt bedömningsinstrument för att bättre kunna bedöma kvinnans och barnens situation och behov.
- Regeringen har gett ett myndighetsuppdrag att erbjuda skolledare fortbildning om problematiken kring hedersrelaterat våld och förtryck. Regeringen har också, enligt åtgärd 53, gett Forum för levande historia i uppdrag att genomföra en riksrepresentativ undersökning om vilken kännedom lärare i årskursen 6-9 och i gymnasieskolan har om hedersrelaterat våld och förtryck av barn och ungdomar och då särskilt flickor och unga kvinnor. Uppdraget skall redovisas senast 31 mars 2008.
- Landets länsstyrelser har fått i uppdrag att lämna stöd till insatser som avser förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Regeringen ser det som angeläget att den satsning på skyddat boende, kunskapsutveckling och förebyggande arbete som länsstyrelserna bedriver fortsätter.
- Regeringen har i sin handlingsplan särskilt uppmärksammat gruppen kvinnor med funktionshinder i handlingsplanens tolfte åtgärd. Regeringen avser enligt åtgärden att ge socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett utbildningsmaterial som belyser problematiken med våld som riktas mot funktionshindrade kvinnor.
- IMS, Institutet för utveckling av metoder inom socialtjänsten, har av regeringen fått i uppdrag att utvärdera och utveckla befintliga socialtjänstanknutna arbetssätt som vänder sig till våldsutövande män. Detta skall redovisas senast 2010. Vidare avser regeringen att ge socialstyrelsen i uppdrag att utveckla arbetssätt och metoder för socialtjänstanknutna verksamheter som vänder sig till våldutövande män. Uppdraget skall samordnas med ovanstående utvärderingsuppdrag.

Kommunalt arbete och ansvar

Som tidigare konstaterat har kommunen ett yttersta ansvar för dem som bor och vistas i kommunen och att de får den hjälp och det stöd de behöver. Socialtjänstlagen preciserar vad kommunen skall svara för i form av hjälp, råd, stöd, omsorg, service och information. Lagen pekar även ut vissa grupper.

Utvecklingen mot en kommunal handlingsplan

Tidigare handlingsplan

Socialnämnden beslutade i april 2000 att godkänna ett upprättat förslag till handlingsprogram för insatser vid våld i familj i Lunds kommun. Samtidigt beslutade man att uppdra åt arbetsutskottet att initiera samverkan med berörda kommuner, att uppdra åt förvaltningen att sammanställa förslag till finansiering samt att presentera en konkret plan för handlingsprogrammets verkställande. Sommaren 2000 presenterades så ett förslag som

innebar både ett visst nyskapande men framför allt en utvidgning och samordning av befintlig verksamhet. Handlingsplanen fick namnet "Handlingsprogram för insatser mot familjevåld".

Nytt uppdrag

Kommunfullmäktige i Lund fattade i augusti 2006 beslut om att bifalla en motion med rubriken "Vidta åtgärder mot kvinnovåld". Motionen hade tidigare sänts till socialnämnden för yttrande. Till socialnämndens yttrande april 2006 bifogades ett förslag till handlingsplan.

I motionen yrkades att Lunds kommun omgående skulle påbörjade arbetet med en handlingsplan för våldsutsatta kvinnor. Motionsställaren och ytterligare en ledamot gjorde även en protokollsanteckning då de ansåg att handlingsplanen borde utgå från socialnämndens förslag med följande ytterligare riktlinjer:

- Att våld mot HBT-personer särskilt tas i beaktande i handlingsplanen
- Att åtgärderna riktar in sig på hur den fysiska miljön kan förändras för att motverka våld
- Att aspekter kring hedersrelaterat våld förs in i handlingsplanen
- Att kommunens insatser för behandling av män särskilt tas i beaktande, vikten av samarbete med kriminal- och sjukvården samt att män erbjuds terapeutisk behandling
- Att kompetensutveckling för personalen samt övrigt förebyggande arbete särskilt uppmärksammas
- Att skolans roll i det förebyggande arbetet uppmärksammas.

Uppdraget att ta fram en handlingsplan för Lunds kommun lämnades i oktober 2006 till socialnämnden.

En kommunövergripande arbetsgrupp med representanter från socialförvaltningen, kommunkontoret (ATAD/Lunds kommuns BRÅ), utbildningsförvaltningen samt kommunkontorets folkhälsosamordnare har därefter arbetat med uppdraget under ledning av planeringssekreterare Kent Gullstrand vid socialförvaltningen i Lund. Gruppen har arbetat utifrån motionen samt relevant litteratur och forskning inom området. Gruppen har också inväntat regeringens handlingsplan som aviserades under sommaren 2007 och presenterades i november 2007.

Begrepp och begränsningar

Våld mot kvinnor drabbar kvinnor i alla åldrar, samhällsgrupper och oavsett etnisk bakgrund. Våld mot kvinnor sker dels utomhus på offentliga platser med okända förövare men framför allt i nära relationer i hemmet. Ett arbete med att bekämpa våld mot kvinnor omfattar inte bara ett arbete med kvinnorna, utan också ett arbete med våldsutövande män och barn som bevittnat våldet samt med olika samt ett arbete med olika samhällsstrukturer.

Våldet mot kvinnor är både fysiskt och psykiskt. Fortsatt kommer vi att använda oss av begreppet *våldsutsatta kvinnor* och avser då alla former av våld. De som utsätter kvinnorna för våld kommer att benämnas *våldsutövande män* och *våldsutövare*. När det gäller barn omfattar handlingsplanen *barn som bevittnat våld av eller mot närstående*.

Arbetet med våldsutsatta kvinnor, barn som bevittnat våld och män som brukar våld är ett arbete som delas av bland annat kommun, sjukvård, kriminalvård och frivilliga krafter. Handlingsplanen är dock kommunal och riktar sig således till kommunala förvaltningar och verksamheter. Ett nära samarbete med övriga aktörer är dock viktigt och nödvändigt.

Handlingsplanen omfattar både det våld som kvinnor utsätts för i nära relationer där den som utövar våldet är en närstående person och det våld som kvinnor utsätts för av utomstående ibland okända gärningsmän. Handlingsplanen inriktar sig dock mot det våld som kvinnor utsätts för, och inte det våld som riktar sig mot barn och män. Vissa grupper av kvinnor har uppmärksammats som särskilt sårbara. Det rör sig om unga kvinnor, invandrade kvinnor och kvinnor som riskerar utsättas för hedersrelaterat våld, kvinnor inom äldreomsorg och kvinnor med funktionshinder samt kvinnor med missbruksproblem. En grupp som kan behöva uppmärksammas särskilt är kvinnor som lever i samkönade relationer.

Arbetsgruppen har arbetat utifrån det tidigare utarbetade förslaget till handlingsplan som presenterades i socialnämnden i april 2006 samt utifrån de protokollsanteckningar som gjorts vid beslut i kommunfullmäktige. Under arbetets gång har ytterligare insatsområden tillkommit utifrån den nationella handlingsplan som presenterats och det regionala arbete länsstyrelsen i Skåne län genomfört inom området.

Insatser inom Lunds kommun

Socialförvaltningens arbete

Familjerådgivningen

Familjerådgivningen vänder sig till invånare i Burlövs kommun, Hörby kommun, Höörs kommun, Lomma kommun, Lunds kommun, Staffanstorps kommun samt Svedala kommun. Familjerådgivningen tar ut en subventionerad besöksavgift.

Kriscentrum

Inom socialförvaltningen i Lund finns verksamheter (kriscentra) som vänder sig till såväl kvinnor, män som barn. Kriscentrum startade 2001 som ett resultat av det handlingsprogram mot familjevåld som antagits av kommunerna i mellersta Skånes polisområde. Verksamheten är en samverkan mellan socialförvaltningen, svenska kyrkan och Individuell Människohjälp IM. Kriscentrum består av tre samtalsmottagningar, en för vardera kvinnor, män och barn. All behandling bedrivs med sträng sekretess utan registrering eller journalföring. Verksamheten utvärderas löpande i verksamhetsrapporter.

Kriscentrum för kvinnor vänder sig till kvinnor som lever eller har levit i en destruktiv relation. Det kan då röra sig om såväl psykisk som fysisk misshandel, hot, förtryck eller sexuellt utnyttjande. Kvinnorna erbjuds rådgivning, samtal och behandling i grupp eller enskilt. Under 2008 kommer en större utvärdering av verksamheten presenteras.

Kriscentrum för kvinnor driver även en samtalsgrupp för unga kvinnor i åldrarna 16 -23 år tillsammans med ungdomsmottagningen.

Kriscentrum för män vänder sig till män som upplever svårigheter i samband med skilsmässa eller separation, har svårigheter att kontrollera sin ilska, som upplever svårigheter i kontakten med sina barn eller befinner sig i någon form av livskris. Männerna erbjuds rådgivning, samtal och behandling och krisbearbetning.

Lysmasken vänder sig till barn i åldern 5-18 år och ungdomar som har upplevt våld, hot och bråk i sin familj. De erbjuds enskilda samtal och samtalsgrupper med jämnåriga i samma situation.

Samverkan, samverkanspartners och deras arbete

Det finns redan sedan mitten av 1990-talet ett fungerande samarbete i form av ett nätverk mot familjevåld för personer som genom sitt arbete inom offentlig verksamhet eller ideella organisationer i Lund, Eslöv, Lomma, Höör, Hörby, Kävlinge och Staffanstorps kommun kommer i kontakt med våldsutsatta kvinnor. Nätverket är en sammanhållande länk mellan olika verksamheter i ett relativt stort upptagningsområde. I nätverket finns ett utbyte av hur de olika verksamheterna arbetar med kvinnofridsproblematiken. Nätverket består av personer inom polisen, åklagarmyndigheten, rättsväsendet, kriminalvården, sjukvården, socialförvaltningen och frivilliga organisationer. Nätverket träffas regelbundet och har till syfte att genom utbildning, information och samverkan öka kunskaperna om våld i familjer. Nätverkets långsiktiga mål är att förebygga, motverka och minska samt behandla effekterna av familjevåld.

En viktig aktör är kvinnojouren. Kvinnojouren i Lund startade sin verksamhet 1979.

Verksamheten är en ideell förening som är partipolitiskt och religiöst obunden. Verksamheten

stödjer våldsutsatta kvinnor och deras barn. Man erbjuder samtal, rådgivning, stöd i olika former och skyddat boende. Kvinnojouren i Lund är medlem i Sveriges Kvinnojourers Riksförbund och förmedlar i förkommande fall kontakter med andra kvinno- och tjejjourer i Sverige. Det är kvinnor med olika bakgrund och livserfarenheter som arbetar inom jouren.

Under 2007 startade Barnahus i Lund, ett samarbete mellan Lunds kommun, Staffanstorps kommun, Kävlinge kommun, Eslövs kommun, åklagarmyndigheten, polismyndigheten i Skåne, Region Skåne samt rättsmedicinalverket. På Barnahus arbetar man med barn upp till 18 år som är utsatta eller misstänks vara utsatta för sexuella övergrepp, fysisk misshandel eller fridskränkning. I dessa familjer kan det inte helt sällan förekomma ett våld mellan föräldrarna.

Andra viktiga samarbetspartners som det i dag finns ett fungerande samarbete med är frivilligorganisationerna aktiva i Lund, bland annat Individuell Människohjälp (IM), Lunds kvinnoforum, Tjejjouren, Brottsofferjouren och Rädda barnen.

Skolans arbete

Lunds kommun skolor har under 2006 tagit fram likabehandlingsplaner för all verksamhet inom förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning i Lund. Planerna omfattar alla former av kränkande och diskriminerande behandling.

Enligt planen ansvarar varje skola för det förebyggande arbetet inom området. Man konstaterar att det förebyggande arbetet kan bestå av utbildning, annat attitydförändringsarbete, utvärdering och uppföljning samt översyn av lokaler, utrustning och hjälpmedel som används i undervisningen. Enligt planen skall obligatoriska utbildningar genomföras årligen för all personal i skolan gällande diskriminering, dess orsaker och hantering av det. Vidare syftar planen till att skapa en öppen dialog och utrymme för diskussion där både personal och elever skall delta.

Skolan har en viktig roll i det förebyggande arbetet. Arbetet med att förebygga våld i nära relationer ryms inom likabehandlingsplanen. Uppföljning och utvärdering av arbetet ryms även det i uppföljningen och utvärderingen av likabehandlingsplanen.

Vård och omsorgsnämndens arbete

Inom vård och omsorgsnämndens verksamhetsområde omsorg och habilitering finns en handlingsplan för personal vid misstankar om övergrepp mot vuxna personer med utvecklingsstörning/autismspektrumstörning. Den ger praktiska exempel när misstanke om övergrepp finns, en handlingskedja samt kontaktuppgifter på personer som kan ge information och råd i konkreta frågor.

Tekniska förvaltningen och Stadsbyggnadskontoret

Har i samarbete tagit fram idéskriften "Tryggare Lund" i vilken finns en mängd förslag till trygghetsskapande åtgärder.

Lunds kommun handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor 2008 -2010.

Hot, våld, förtryck eller kränkningar mot kvinnor förekommer i alla samhällsklasser och åldersgrupper. Våldet är ett hinder för den enskilda kvinnans rättstrygghet och ett hinder för den fortsatta utvecklingen av jämställdhet mellan män och kvinnor. Könrelaterat våld mot kvinnor är att ses som ett folkhälsoproblem och ett samhällsproblem som kräver arbete och insatser från flera olika kommunala förvaltningar och verksamheter.

Vision

Visionen för arbetet med våld mot kvinnor är att:

- Lunds kommun, i samarbete med andra aktörer, ska erbjuda ett genomgripande handlingsprogram för kvinnor som utsatts för övergrepp, misshandel, kränkande behandling, och möjliggöra en väg tillbaka till ett värdigt liv.

Mål

- Kvinnor som utsätts för hot, våld, förtryck eller annan svår kränkning skall erbjudas skydd.
- Barn som bevittnar våld mot närstående är våldsoffer, och deras behov av hjälp och stöd ska starkt prioriteras.
- Män som utövar våld mot kvinnor ska erbjudas evidensbaserade vårdprogram i samarbete med sjukvården.
- Ett förebyggande och opinionsbildande utbildningsprogram om våld mot kvinnor riktat till olika befolkningsgrupper ska tas fram.
- En samverkansgrupp mellan sjukvård, polis och rättsmedicin och socialtjänst ska bildas.
- Ett aktivt samarbete med andra aktörer som sjukvård, polis och frivilliggrupper ska eftersträvas.
- En tillgänglig databas med aktuell kunskap och forskning ska upprättas.

Strategier

- Det skall finnas ett medvetet och omfattande arbete för att förebygga och förhindra mäns våld mot kvinnor
- Lunds kommun arbete skall präglas av ett professionellt bemötande och kompetens, en medvetenhet och väl utvecklade metoder och förhållningssätt
- Lunds kommun skall aktivt medverka i och verka för samverkan såväl internt som externt.

Nivåer

Arbete med våld mot kvinnor måste ske på flera olika nivåer och i flera olika faser. Olika kommunala förvaltningar och verksamheter berörs av våld mot kvinnor i olika skeenden och i olika omfattning.

- Förebyggande och förhindrande av våld mot kvinnor
- Upptäckande av våld mot kvinnor

- Bemötande av våldsutsatta kvinnor
- Bemötande och omhändertagande av barn som bevittnat våld av eller mot närstående
- Behandling för våldsutövande män
- Utveckling av metoder, kunskap och verksamheter

Insatsområden

Nedan presenteras insatsområden där ett arbete skall ske under perioden för handlingsplanen. Varje insatsområde ska utvärderas av respektive ansvarig aktör.

Kartläggning – mätningar

En förutsättning för att se om arbetet med våldsutsatta kvinnor ger resultat och att man närmar sig målet är att regelbundna kartläggningar och mätningar görs. Viktigt är då att utsatta och delvis dolda grupper omfattas av kartläggningen. Det är också viktigt att grundligt kartlägga samarbetspartners inom området för att kunna utöka och förbättra samarbetet.

Ett annat viktigt arbete är att bevaka och följa upp nationella och regionala handlingsplaner och handlingsplaner som upprättas av samarbetspartners, t ex polisen.

Syfte: Att skapa en grund för prioritering och planering av det fortsatta arbetet med våldsutsatta kvinnor, män som utövar våld samt barn som bevittnat våld av eller mot närstående.

Åtgärder:

- Att genomföra en kartläggning/inventering för att definiera problemet på de olika nivåerna. I uppdraget ingår även att ta fram metoder för en kontinuerlig uppföljning samt undersöka möjligheten att ansöka om medel för genomförandet av kartläggning/inventering.
- Att genomföra en kartläggning/inventering av samarbetspartners och andra aktörer som i dag arbetar inom området och därefter skapa en grund för ett fungerande samarbete mellan dessa. I uppdraget ingår att undersöka möjligheten att ansöka om medel för arbetet som syftar till ett fungerande samarbete.

Aktör:

Socialnämnden

Skydd och stöd till våldsutsatta kvinnor

Kvinnor som utsatts för våld är i behov av skydd och stöd. Det finns i dag ett fungerande stödjande behandlande arbete. Det som saknas är dock en samordning för att säkerställa att kvinnan i det akuta skedet tas emot och stöds i de praktiska göromål som uppstår samt kan tas emot i olika former av skyddade boenden. I den akuta utsatta situationen är det viktigt att kvinnan möts av en samsyn i såväl enskilda förvaltningar som kommunen i stort. För att detta skall vara genomförbart krävs en organiserad samordning av de olika insatserna som kan komma att vara aktuella.

Syfte: Den våldsutsatta kvinnan eller kvinnor som riskerar utsättas för våld, hot eller kränkning skall mötas med respekt och av en samsyn i kommunen och dess olika

förvaltningar och verksamheter. Hon skall säkerställas ett samordnat stöd och skydd och erbjudas ett skyddat boende vid behov.

Åtgärder:

- Att skapa en samordningsfunktion som säkerställer att den våldsutsatta kvinnans behov i den akuta situationen tillgodoses. En sådan funktion skall ha mandat att fatta de beslut som krävs.
- Att på ett övergripande plan arbeta för att bostäder och andra former av skyddade boenden för våldsutsatta kvinnor skall finnas tillgängliga.
- Bevaka IMS/socialstyrelsens framtagande av det nationella bedömningsinstrumentet.

Aktör:

Socialnämnden

LHBT-kvinnor

HBT-personer är personer som identifierar sig som homosexuella, bisexuella och transsexuella. Gruppen kallas även ibland LHBT, där L står för lesbisk. Liksom i alla parrelationer förekommer det även våld i även LHBT-personers relationer. Enligt litteratur och forskning skiljer de underliggande mekanismerna inte sig nämnvärt från mäns våld mot kvinnor i heterosexuella relationer. Våld i homosexuella relationer behöver dock en egen kontextualisering och analys.

Kriscentrum för kvinnor tar emot kvinnor som utsatts för våld i homosexuella relationer. Det finns även intresseorganisationer som arbetar inom området. Samarbetet med dessa bör utvecklas för att skapa ett bättre mottagande och en ökad förståelse för gruppen.

Åtgärder:

- Att skapa ett professionellt mottagande för kvinnor som lever i homosexuella relationer.
- Att skapa kontakt och starta ett samarbete med intresseorganisationer verksamma inom området.

Aktör:

Socialnämnden

Kvinnor som utsätts eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld

Hedersrelaterat våld kallas det våld som utövas mot kvinnor i namn av en familjs eller släkts heder. Dessa familjer och släkter har ofta en stark patriarkal ordning där mannen ses som överordnad kvinnan. Mannen tillåts ha kontroll och makt över kvinnorna i familjen eller släkten, vad det gäller deras göromål, val och sexualitet. Hedersrelaterat våld är tradition inom vissa grupper. Könstymning är en form av våld avsedd att kontrollera flickans/kvinnans sexualitet

Kvinnor som riskerar att utsättas för eller utsätts för hedersrelaterat våld är i många fall särskilt utsatt på grund av familjens bristande sociala förankring i det svenska samhället, bristande språkkunskaper och beroendeställning till närstående. Information om kommunens resurser och insatser får därför utformas på ett sådant sätt att den även når dessa grupper.

Grundskolan och gymnasieskolan har en viktig roll i det förebyggande arbetet och även när det gäller att tidigt upptäcka förekomsten av hedersrelaterat våld i elevens närmiljö.

Under 2007 har en särskild handlingsplan för hedersrelaterade ärenden presenterats på socialförvaltningen i Lund. Syftet med handlingsplanen är att skapa ett verktyg till hjälp för handläggning av hedersrelaterade ärenden.

Åtgärder:

- Att grundskolor och gymnasieskolor skall bedriva ett förebyggande arbete för att motverka uppkomsten av hedersrelaterat våld.
- Att grundskolor och gymnasieskolors elevvårdande arbetet skall omfatta ett tidigt upptäckande av risk för och förekomst av hedersrelaterat våld i elevens närmiljö.
- Att inventera utbildningsbehov hos personal inom området.
- Att initiera utbildning inom området.
- Att göra sig väl förtrogen med länsstyrelsens arbete.
- Bevaka nationellt och regionalt arbete gällande fortbildning inom området.

Aktör:

Barn- och skolnämnderna
Utbildningsnämnden
Socialnämnden

Åtgärder:

- Att göra kommunens resurser och insatser för våldsutsatta kvinnor kända och nåbara även för kvinnor som utsätts för hedersrelaterat våld.

Aktör:

Socialnämnden

Äldre kvinnor och kvinnor med funktionshinder

Även äldre kvinnor och kvinnor med fysiska och psykiska funktionshinder utsätts för våld, av närstående och av okända gärningsmän. Gruppen är utsatt då många på grund av sjukdom och funktionsnedsättning är isolerade och kan vara i beroendeställning till närstående. Det är viktigt att personal som arbetar med gruppen äldre kvinnor och kvinnor med funktionshinder har en beredskap för att upptäcka när hot, våld och kränkningar sker och att bemöta kvinnan på rätt sätt. Det finns också äldre kvinnor och kvinnor med funktionshinder som saknar löpande kontakt med t ex socialförvaltning eller äldreomsorg.

Socialnämndens ansvar för gruppen äldre nämns särskilt i socialtjänstlagen (2001:453) 5 kap 4-6 § §. Socialnämndens ansvar för gruppen funktionshindrade personer nämns särskilt i socialtjänstlagen (2001:453) 5 kap 7-8 § §

Inom vård och omsorgsförvaltningen finns handlingsplaner framtagna gällande misstanke om övergrepp mot vuxna personer med utvecklingsstörning och/eller autismspektrumstörning.

Åtgärder:

- Att initiera ett samarbete mellan berörda kommunala förvaltningar.
- Att inventera utbildningsbehov hos personal gällande bemötande och förhållningssätt.
- Att initiera utbildning gällande bemötande och förhållningssätt.

- Att bedriva ett uppsökande arbete gentemot äldre kvinnor och kvinnor med funktionshinder som saknar löpande kontakt.
- Bevaka socialstyrelsens framtagande av utbildningsmaterial inom området och därefter ta del av och använda sig av materialet.

Aktör:

Socialnämnden

Vård- och omsorgsförvaltningen

Kvinnor med missbruksproblematik

Kvinnor med missbruksproblem löper en större risk att utsättas för våld än andra kvinnor. Samtidigt har dessa kvinnor ofta svårt att få del av de verksamheter som riktar sig till våldsutsatta kvinnor, till exempel skyddade boenden. Våldsproblematiken uppmärksammas ibland inte på grund av kvinnans sociala problematik.

I regeringens handlingsplan, åtgärd 14, framgår att regeringen avser att ge socialstyrelsen i uppdrag att sammanställa och sprida befintlig kunskap hos verksamma inom missbruks- och beroendevården om våldsutsattheten hos kvinnor med missbruk. Syftet är dels att öka kunskapen om dessa kvinnor och dels att öka kunskapen om behandlingsformer som motsvarar kvinnornas behov.

Åtgärder:

- Att skapa en fristad för våldsutsatta kvinnor med missbruksproblematik.
- Att inom fristaden erbjuda hjälp och stöd till våldsutsatta kvinnor utifrån deras behov och önskemål.
- Att bevaka socialstyrelsens sammanställning och därefter ta del av kunskapen.

Aktör:

Socialnämnden

Kvinnor med invandrabakgrund

Våldet mot kvinnor med invandrabakgrund har ofta en större komplexitet och det förekommer att dessa kvinnor är mer socialt isolerade på grund av sin familjesituation och bristande språkkunskaper. Det finns skäl att tro att de insatser och resurser som finns i dag inte alltid kommer dessa kvinnor till del och att det ibland kan finnas svårigheter att möta dessa kvinnor i deras situation. En inventering av utbildningsbehovet och därefter en initiering av utbildning är därför ett första viktigt steg.

Åtgärder:

- Att göra kommunens resurser och insatser för våldsutsatta kvinnor kända och nåbara även för kvinnor med invandrabakgrund.
- Att skapa ett professionellt mottagande för kvinnor med invandrabakgrund.
- Att inventera utbildningsbehovet inom kommunen
- Att initiera utbildning inom kommunen

Aktör:

Socialnämnden

Hjälp och stöd till barn som bevittnat våld av eller mot närstående

Många av de kvinnor som utsätts för våld har barn och inte sällan är det också så att barnen bevittnar våldet. I socialtjänstlagen slås det fast att barn som bevittnat våld eller andra övergrep av eller mot närstående är brottsoffer. Barn som bevittnar våld av eller mot närstående riskerar också att bli utsatta för våld själva.

Barnets reaktioner på våldet kan se olika ut. Det är viktigt att professionella som möter barn i vardagen lär känna igen tecknen på att barnen inte mår bra och också lär sig att möta barnet. Personal inom t ex barnomsorg och skola spelar också en viktig roll i mötet med föräldrarna och i arbetet med att motivera till att de vuxna i ett tidigt skede tar tag i problemet.

Enligt socialtjänstlagen 14 kap 1 § bör var och en som får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd anmäla detta till nämnden. När det gäller myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården, annan rättspsykiatriskundersökningsverksamhet, socialtjänsten och kriminalvården är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa. Sådan anmälningsskyldighet gäller också dem som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som berör barn och unga eller annan yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården eller på socialtjänstens område.

Syfte: Alla barn som bevittnar våld av eller mot närstående skall uppmärksammas och nås av erforderligt stöd. Stödet som erbjuds kvinnor som utsätts för våld skall utformas på ett sådant sätt att även barnets behov tillgodoses.

Åtgärder:

- Skapa kunskap om socialtjänstlagens skydd av barn som bevittnat våld av eller mot närstående inom samtliga kommunala myndigheter och verksamheter som kommer i kontakt med barn.

Aktör:

Socialnämnden

Stöd och behandling till våldsutövande män

För att våldet skall kunna upphöra så måste mannen ta ansvar för sitt agerande. Mannen skall då erbjudas behandlande och stödjande insatser. Män som upplever svårigheter i sin relation eller i samband med en separation erbjuds i dag rådgivning, samtal och behandling och krisbearbetning vid Kriscentrum för män.

Syfte: att män som utövar våld tar ansvar för sitt agerande och upphör med våldet.

Åtgärder:

- Skapa en utvidgad och vidareutvecklad samordningsfunktion på kriscentrum för män som i ett uppsökande arbete skall vända sig till män som polisanmälts för våld för att motivera dem till en förändring.
- Att göra kommunens resurser och insatser för män som utövar våld kända inom kommunens förvaltningar och verksamheter.
- Bevaka IMS/socialstyrelsens utvärderings- och utvecklingsarbete inom området.

Aktör:

Socialnämnden

Förebyggande arbete med fysisk miljö

Regeringen slår i sin handlingsplan fast att stads- och tätortsmiljöer skall vara uppbyggda och utformade så att människor kan känna gemenskap och tillit. Det förebyggande arbetet bör därför beaktas redan i planprocessen. Man konstaterar att det i många tätorter finns miljöer som på grund av sin utformning ökar risken för brott och även skapa känslor av otrygghet och rädsla hos människor. Otrygghet och rädsla hos flickor, unga kvinnor och kvinnor leder till begränsningar för dessa. I åtgärd 28 framgår att regeringen avser att anslå medel för att intensifiera arbetet med skapa en ökad trygghet i närmiljön.

Lunds BRÅ (brottsförebyggande råd) redovisar årligen en trygghetsmätning i Lund . Det är en metod för uppföljning när det gäller människors upplevelse av trygghet. Genom att kontinuerligt genomföra trygghetsmätningar enligt samma modell och formulär ser man över tid vilka förändringar som inträtt.

Syfte: Att skapa trygga miljöer som också upplevs som trygga av samtliga invånare i Lunds kommun.

Åtgärd:

- De trygghetsåtgärder som genomförs skall ha ett genusperspektiv.
- Bevaka och följa upp nationellt arbete kring frågan.

Aktör:

Kommunstyrelsen
Servicenämnden
Tekniska nämnden
Byggnadsnämnden

Utbildning

En kvinna som utsatts för hot, våld, förtryck eller kränkningar har rätt till ett professionellt bemötande oavsett vilken funktion i kommunen hon kommer i kontakt med. Det är också viktigt med en gemensam syn på problematiken hos alla anställda som möter kommuninvånare i sitt arbete. Det finns därför ett behov av utbildningsinsatser inom de politiska nämnderna, på förvaltningsövergripande nivå samt riktade utbildningar anpassade till specifika verksamheter.

Syfte: Att skapa en gemensam grundsyn samt öka kunskapen om problematiken.

Åtgärd:

- Att inventera utbildningsbehov på nämnds nivå, förvaltningsövergripande nivå samt områdesspecifik utbildning inom samtliga kommun verksamheter.
- Att initiera utbildning utifrån den genomförda inventeringen.

Aktör:

- Alla nämnder
- Socialnämnden

Information

För att en våldsutsatt kvinna skall vända sig till kommunen och andra verksamheter för att få hjälp krävs det att hon får information om den hjälp hon kan få. Det är viktigt att det finns generell kunskap inom kommunen om de verksamheter som finns och att information om dessa finns lättillgänglig. Informationen bör vara så utformad att den är lätt att ta del av även för personer med svenska som andra språk eller med olika former av funktionshinder. Information som särskilt riktar sig till utsatta grupper bör även finnas.

Syfte: Att det skall finnas lättillgänglig information om kommunens service till alla kommuninvånare.

Åtgärd:

- En översyn av vilken information som finns inom kommunens verksamheter.
- Skapa ett förslag till en förbättrad och utvecklad kommunövergripande informationsstrategi.

Aktör:

Socialnämnden

Uppföljning och utvärdering

Handlingsplanen skall gälla för 2008 -2010. Det åligger socialnämnden att skapa en referensgrupp med representanter från berörda förvaltningar som regelbundet skall följa upp och revidera handlingsplanen för att den skall vara ett fortsatt levande dokument. Det åligger också socialförvaltningen att sammanställa de olika aktörernas kartläggningar och utvärderingar av arbetet utifrån handlingsplanen.

Det fortsatta uppföljnings- och samordningsansvaret för kommunens samlade arbete rörande våldsutsatta kvinnor bör utredas. Handlingsplanen är kommunövergripande och det finns stora fördelar med en central uppföljning och samordning.

Åtgärd:

- Tillsätta en referensgrupp, med uppdrag att följa upp och revidera befintlig handlingsplan, senast 1 månad efter att beslut fattats.
- Sammanställa olika aktörers kartläggningar och utvärderingar utifrån handlingsplanen.

Aktör:

Socialnämnden

§ 313**Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor**

Dnr KF 78/05

Sammanfattning

Socialförvaltningen har utarbetat en handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor. Handlingsplanen behandlades vid kommunstyrelsens sammanträde den 14 augusti 2008 och remitterades till berörda nämnder för yttrande.

Beslutsunderlag

Socialnämndens beslut den 11 juni 2008, § 111 med "Handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor".
Kommunstyrelsens beslut den 14 augusti 2008, § 214.
Kommunkontorets tjänsteskrivelse den 24 november 2008.

Kommunstyrelsens beslut

att remittera ärendet till socialnämnden för att inarbeta inkomna synpunkter.

Beslut expedieras till:

Socialnämnden

✓ Akten